

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ БУРЯТИЯ
ГБОУ «РЕСПУБЛИКАНСКИЙ БУРЯТСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
ЛИЦЕЙ-ИНТЕРНАТ № 1»

РАССМОТРЕНО:
МО учителей бурятского
языка и литературы
Руководитель МО
Мункуева М.Б.

Протокол № 11
от «22» мая 2023 г.

СОГЛАСОВАНО:
Зам.директора по УВР

Цыбикова Д.Д.

Протокол № 1
от «30» 08 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО:
Директор ГБОУ
«РБНЛИ № 1»

Цойнжонов Б.Б.

Приказ № 1
от «30» 08 2023 г.

**РАБОЧАЯ
ПРОГРАММА**

учебного предмета
«Буряад
литература»

для класса б «а», «б» общего
образования
на 2023-2024 учебный год

Составитель: Осорова Э.Н.,
учитель бурятского языка и литературы

Тайлбари бэшэг

Тус программа гүрэнэй Федеральна стандарт, Буряад Республикын Нуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын туршалгын программа дээрэ үндэһэлэгдэнэ. Буряад дунда нургуулида түрэлхи литература нуралсалай предмет болгогдожо, үзэгдэжэ байдаг гэшэ.

Программа иимэ хубинуудһаа бүридэнэ: тайлбари бэшэг, нуралсалай - тематическа түсэб, программын байгуулга ба удха, календарно-тематическа түсэб, нурагшадай мэдэсэ шадабариин гол эрилтэнүүд, нуралсалай методическа хангалга, хабсаргалта.

Буряад литература үзэлгэ болбол имагтал образоор харуулдаг дээрэһээ нурагшадые арад зондоо үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ удха шанартай.

Түрэлхи литературын программа тематическа принципэй үндэһэн дээрэ байгуулагдаба. Эндэ арадай аман зохёолнууд, буряад литература сооһоо удхын ба байгуулалтын талаар нурагшадай ойлгосо, мэдэсэдэ таарамжатай уран найханай зохёолнууд шэлэгдэн абтажа, тайлбарилан уншахаар, шудалан үзэхөөр хараалагдаба. Эдэ зохёолнууд хадаа түүхын үе сагтай, арад зоной үйлэ хэрэгтэй, түүхэтэй, түрүү хүнүүдэй дүрэтэй сэхэ холбоотой юм.

Х классай программа буряад литературын хүгжэлтын түүхэ үзэхөөр табигдаба.

Х класста ниитэ зоной түрүүүзэл бодолтой литературын нягта холбоотой байдагы, арадай ажабайдалда литературын ямар үүргэтэй байһые нурагшадта ойлгуулжа үгэхэ юм.

Литература ахамад классуудта заахадаа, бүхы хүн түрэлтэнэй түүхын бодото ушарнуудай хоорондох холбоондо, проблемэнүүдтэ, илангаяа моральна удхатай асуудалнуудые тобойлгон илгажа, нурагшадай анхарал хандуулха байна.

Х классай литературын курс монографическа ба обзорно темэнүүдые үзэхөөр хараална. Тиимэһээ нурагшад буряадайнгаа элитэ уран зохёолнуудтай танилсаха аргатай, тэдэнэй литературын хүгжэлтэдэ ямар нуури эзэлдэг, ямар онсо удха, шанар оруулһые ойлгожо абана.

Литературын теориин ойлгосонуудые нурагшад V-VII классуудта шудалжа эхилээд, VIII-IX классуудта үргэлжэлүүлнэ, хүгжөөнэ. X-XI классуудта бүри орёо ойлгосонуудтай танилсана. Эндэ литературна тип, литературна шэглэл, арадша ёһо реализм гэһэн литературын гол уран методтэй танилсажа шудална.

Литературна ойлгосонуудые удаа дараалан, шата шатаарнь, хоорондонь холбоотойгоор нурагшадай ухаанда бүрилдүүлхэ юм.

1. Нуралсалай- тематическа түсэб

Жэлэй 1-дэхи хахад		
№	Сэдэб	Саг
1	Оролто хэшээл. 18-19-дэхи зуун жэлнүүдэй түрэл буряад уран зохиолой бүридэлгэ.	1
2	Оюун ухаанай зохиолнууд. Ульгэрэй далай. Бисачи хүбүүн тухай зүйл. Данжила гэжэ нэрэтэй гэрэй эзэн тухай зүйл	1
3	Буряадай түүхэ бэшэгүүд. В. Юмсунов. Хориин 11 эсэгийн уг изагуурай туужа	1
4	Д-Ж. Ломбо-Цэрэнов. Сэлэнгын монгол-буряадуудай түүхэ	1
5	Ц. Сахаров. Баргажанай буряадай түүхэ бэшэг	1
6	ХХ зуун жэлэй эхин үеын түрэл буряад уран зохиол. Б.Б. Барадин «Доржо Банзаров тухай шүлэг», «Ерэнсэй ехэ үбгэн», «Сагай дүрбэн уларил»	1
7	ХХ зуун жэлэй 1-дэхи хахадай түрэл буряад уран зохиол. Солбонэ Туяа. «Сэсэгтэ тала», «Город», «Сэсэг», «Ангар»	2
8	Классхаа гадувр үншалга	1
9	Б.Б. Барадин «Сэнгэ баабай»	2
10	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ. «Сэнгэ баабай» зохиолго бэшэхэ	1
11	Ж.Т. Тумунов «Сэсэгмаа»	2
12	Н.Г. Балдано «Энхэ-Булад баатар»	2
13	Классхаа гадувр үншалга	1
14	Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеын түрэл буряад уран зохиол. Дайнай үеын шүлэглэмэл уран зохиол. Ц. Зарбуев «Нархан» Д. Мадасон «Хабар». «Алта мүнгэнһөө үнэтэй адха хара шорой»	1
15	Классхаа гадувр үншалга	1
16	Дайнай үеын үргэлжэлһэн зохиол Ж. Тумунов «Наранай орохо зүг тээшэ»	1
17	Ц.Н. Номтоев «Сталинград шадарай агууехэ тулалдаан» (дайнай үеын дэбтэрнүүдһээ хэһэгүүд, Д.Д. Хилтухин «Солдадай ном»	1
18	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Эсэгэ Ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай зохиолго бэшэхэ	1
19	Дайнай үеын жүжэглэмэл уран зохиол. Х.Н. Намсараев «Гайшаагай ташуур»	3
20	Ж. Тумуновай уран найханай юртэмсэ «Нойrhoо һэриһэн тала»	5
21	Х.Н. Намсараевай уран найханай юртэмсэ «Үүрэй толон»	5
22	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Ж. Тумунов Х. Намсараев хоёрой романууды зэргэсүүлэн, зохиолго бэшэхэ	2
	Уран зохиол үзэлгэдэ	27 час
	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэдэ	4
	Классхаа гадувр үншалгада	3
Жэлэй 2-дохи хахад		
1	Ч.Ц. Цыдендамбаевай уран найханай юртэмсэ «Түрэл нютагһаа холо»	5
2	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ	1
3	«Холо ойрын түрэлнүүд»	4
4	А.А. Бальбуровой уран найханай юртэмсэ «Зэдэлээтэ зэбэнүүд»	6
5	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ	1
6	Ж.Б. Балданжабоной уран найханай юртэмсэ «Сэнхир хаданууд»	4

7	Д.З. Жалсараевай уран найханай юртэмсэ «Газар дэлхэйн дуунууд»	2
8	Классчаа гадуур уншалга	1
9	Н.Г. Дамдиновой уран найханай юртэмсэ «Эсэгийн нэрэ»	2
10	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ. «Эсэгийн нэрэ» гэнэн поэмээр зохёолго бэшэхэ	1
11	«Шэлдэй зангийн дүүн»	1
12	Классчаа гадуур уншалга	1
13	Д.А. Улзытуевай уран найханай юртэмсэ «Ая ганга», «Баруунай баруун эрьедэ», «Захья», Эхэ дэлхэйгээ түхэрээлүүлэн дуулааб»	2
14	Классчаа гадуур уншалга	1
15	Н.Ш. Нимбуевай уран найханай юртэмсэ «Шүдэрлэгдэһэн сахилгаан»	1
16	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Уншаал, үзөөл байхалаа...	1
	Уран зохёол үзэлгэдэ	27 час
	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэлэ	4
	Классчаа гадуур уншалгада	3
	Бүхыдөө	68

2. Программын байгуулга ба удха

Оролто хэшээл. 18-19-дэхи зуун жэлнүүдэй түрэл буряад уран зохоолой бүридэлгэ. (1 час)

Оюун ухаанай зохёолнууд. Ульгэрэй далай. Бисачи хүбүүн тухай зүйл. Данжила гэжэ нэрэтэй гэрэй эзэн тухай зүйл (1 час)

Ниигүүлэхы найхан сэдхэлтэй хүн бүхэнэй буян хэжэ ябабал, өөртэньше, үри хүүгэдтэньше, уг саданартаньше хододоо найн хэрэг тохёолдохо гэнэн удха. Буддын шажанай хургаал зааһан зохёолнуудай удха шанар.

Буряадай түүхэ бэшэгүүд. В. Юмсунов. Хориин 11 эсэгийн уг изагуурай туужа. Д-Ж. Ломбо-Цэрэнов. Сэлэнгын монгол-буряадуудай түүхэ. Ц. Сахаров. Баргажанай буряадай түүхэ бэшэг (1 час)

Уран зохёолшын уран гоё гү, али уран найханай юртэмсэ тухай ойлгосо. Уншагша литературна процессэй эдэбхэтэй хабаадагша. Уран зохёол ба тэрэнэй тайлбарилга. Юһэн хүн Сэлэнгын буряад-монголнуудай тайшаанар байһан тухай...

Сахаров хадаа «Баргажанай буряадай түүхэ бэшэгэй» автор болоно. Баргажан буряадай эгээл дүүрэн түүхэтэ найруулга тухай ...

XX зуун жэлэй эхин үеын түрэл буряад уран зохёол. Б.Б. Барадин «Доржо Банзаров тухай шүлэг», «Ерэнсэй ехэ үбгэн», «Сагай дүрбэн уларил» (1 час)
Шүлэг шэнжэлэлгэ, арадай аман зохёолой зүйлнүүд.

XX зуун жэлэй 1-дэхи хахадай түрэл буряад уран зохёол. Солбонэ Туяа. «Сэсэгтэ тала», «Город», «Сэсэг», «Ангар» (1 час)
Лирикэ. С.Туяагай лирикын нанал бодол шиидхэлгэ. Шүлэг зохёолгын оньһон арга.

Классчаа гадуур уншалга (1 час)

Б.Б. Барадинай зохоохы болон эрдэм шэнжэлхэ ажал «Сэнгэ баабай» (3 час)
Хөөрөөн тухай. Эпическэ зохёолой шэнжэ шанар. Гүнзэги удхатай, үргэн дэлисетэй эпическэ зохёолнуудай, жанрнуудай батажалга.

Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ. «Сэнгэ баабай» зохёолго бэшэхэ (1 час)
Ж.Т. Тумунов «Сэсэгмаа»(1 час)

Романай жанр. Эпическэ зохёолой шэнжэ шанар. Гүнзэгы удхатай, үргэн дэлисэтэй эпическэ зохёолнуудай, жанрнуудай батажалга.

Н.Г. Балдано «Энхэ-Булад баатар» (2 час)

Н.Балданогой творческо замаар хронологическа таблица табилга, зохёолго. Драматическа поэмын үльгэр домогой удхаһаа дулдыдан бии болоһыень ойлгуулха. Драматическа поэмэ, тэрэнэй шэнжэ, шанар тухай хөөрэлдэхэ.

Классһаа гадуур уншалга (1 час)

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеын түрэл буряад уран зохёол. Дайнай үеын шүлэглэмэл уран зохёол. Ц. Зарбуев «Нарһан». Д. Мадасон «Хабар». «Алта мүнгэнһөө үнэтэй адха хара шорой» (1 час)

Тус шүлэг байгаали зураглаһан уянгата шүлэг болоно. Лирическэ геройн дүрэ нарһан модоной зүгһөө тодорхойлогдоһон тухай.

Дайнай үеын шүлэгүүдэй удха, тематика тухай..

Классһаа гадуур уншалга (1 час)

Дайнай үеын үргэлжэлһэн зохёол. Ж. Тумунов «Наранай орохо зүг тээшэ». Ц.Н. Номтоев «Сталинград шадарай агууехэ тулалдаан» (дайнай үеын дэбтэрнүүдһээ хэһэгүүд). Д.Д. Хилтухин «Солдадай ном» (2 час)

Дайнай үедэ бэшэдэг уран зохоолшод тухай, хубаарилга.

Дайнай үеын дэбтэрнүүд тухай..

Авторай творческо замтай танилсалга. Д. Хилтухинай «Солдадай ном» гэжэ хоороон соо автор нэгэдэхи нюурһаа хоорэлгэ. Нюдоо шархатаһан буряад хубуун байшоо – Хэжэнгэ нютагай Доржо Цыренжапов тухай.

Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Эсэгэ Ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай зохёолго бэшэхэ (1 час)

Дайнай үеын зүжэглэмэл уран зохёол. Х.Н. Намсараев «Тайшаагай ташуур» (3 час)

Х.Намсараев тухай мэдээ үргэдхэхэ. 19 зуун жэлэй хори буряадуудай түүхэдэ болоһон ушар баримталжа бэшэһэн тухай хэлэхэ. Арадай ядаралта байдал, ангиин тэмсэл эршэтэй боложо байһан тухай хөөрэлдэхэ. Литературна теори: буряад уран зохёолой арадша ёһо.

Ж. Тумуновай уран һайханай юртэмсэ. «Нойрһоо һэриһэн тала» (5 час)

Буряад литературынын түрүүшын роман. Роман соо зураглагдаһан типическэ дүрэнүүдые зураглалга. Ниитын зоной байдал хүнэй өөрын ябадал хоёрой хоорондох ороё харилсаа үнэн зүбөөр харуулан тухай хөөрэлдэхэ. Литературна теори: реализм, тэрэнэй буряад литературада тогтонижоһон тухай.

Х.Н. Намсараевай уран һайханай юртэмсэ. «Үүрэй толон» (2 час)

“Үүрэй толон” романай проблематика, нэрын удха, жанрайнь онсо шэнжэ. Романай түүхэтэ үндэһэн, бэшэгдэһэн түүхэнь. “Нойрһоо һэриһэн тала” романтай адли ба адли бэшэ талануудынь.

Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Ж.Тумунов Х.Намсараев хоерой романуудые зэргэсүүлэн, зохоолго бэшэхэ (2 час)

Ч.Цыдендамбаев «Түрэл нютагһаа холо» (5 час)

Түрэл буряад уран зохёолой хүгжэлтэдэ горитой нэмэри оруулан бэлигтэй уран зохёолшодой нэгэн Чимит Цыдендамбаевич Цыдендамбаевай творческо замыень һанаха, презентаци хараха. Ч. Цыдендамбаев шүлэглэмэл, үргэлжэлһэн, зүжэглэмэл зохёолнуудые олоор бэшэһэн юм гэжэ дабтан һануулха.

Ч.Цыдендамбаев “Холо ойрын түрэлнүүд” (4 час)

Романай жанр. Эпическэ зохёолой шэнжэ шанар. Гүнзэгы удхатай, үргэн дэлисэтэй эпическэ зохёолнуудай, жанрнуудай батажалга.

А.Бальбуров “Зэдэлээтэ зэбэнүүд”(6 час)

Романай нэрын удха, фольклорно үндэһэниинь, зүрилдөөниинь, образно системэнь. Арад зон ба засаг түрэ. Шажан мүргэлэй асуудалнууд. Интеллигенциин үүргэ.

Ж.Балданжабон «Сэнхир хаданууд» (4 час)

Роман соо тэрэ үеын арадай байдал харуулһан тухай хөөрэлдөө эмхидхэхэ. Юрын колхознигуудай мэргэжэл, оролдосотой ажал, honor ухаае Даржаа ахайн дүрөөр харуулһан тухай хөөрэлдэхэ.

Д.Жалсараевай уран найханай юртэмсэ. “Газар дэлхэйн дуунууд”(2 час)

Лирикэ. Д.Жалсараевай поэзиин гол темэнүүд ба жанрнууд. Шүлэгүүдэй баглаа тухай ойлгосо. Шүлэгүүдэй баглаа зохёохы оньһон арга. Д.Жалсараевай публицистическэ стилб, оньһон үгын найруулга хэрэглэһэниинь.

Н.Дамдиновай уран найханай юртэмсэ. “Эсэгийн нэрэ”, “Шэлдэй зангийн дуун”(3 час)

Лирикэ. Н.Дамдиновай лирикэ соо хүн ба юртэмсэ гэһэн һанал бодол шийдхэлгэ. “Мүшэтэ харгы” гэһэн сонедүүдэй гүрлөө. Сонет ба сонедүүдэй гүрлөө тухай ойлгосо үргэдхэлгэ. Сонедүүдэй гүрлөө зохёолгын оньһон арга.

Д.Улзытуевай уран найханай юртэмсэ. “Ая ганга”, «Баруунай баруун эрьедэ», «Захьяа», Эхэ дэлхэйгээ тухэрелүүлэн дуулааб» (2 час)

Лирикэ. Д.Улзытуевай буряад шүлэг зохёолгодо верлибр, лирическэ миниатюрын жанр, япон шүлэгэй хайку, танка гэхэ мэтэ хэбүүдые нэбтэрүүлгэ. Оршуулга, тэрэнэй орёо заршам.

Н.Нимбуев “Шүдэрлэгдэһэн сахилгаан» ... (1 час)

Үе сагтаа тааруу зохёол бэшэхэ формо бэдэрэлгэ. Буряад романай жанрай өөрэ ба олон янза. Буряад лирикын хүгжэлтэ, тэрэнэй жанрнууд, поэтикэ.

Жэл соо үзэһэнөө дабталга, бэхижүүлгэ (1 час)

10-дахи класста гараһанаа согсолхо, дабтаха

3. Календарно-тематическа түсэб

Буриад литература

10-дахи класс, буриад литература

№	Программна материал	Разделээр үгтэһэн саг	Темэр үгтэһэн саг	болзор	хурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал хугжөөхэ зорилго	хурагшадай бэшэмэл ба аман хэлэлгэ хугжөөлгын хүдэлмэри	Хүдэлмэрийн янзанууд ИКТ хэрэглэлгэ
XX зуун жэлэй эхин усын түрэл буриад уран зохёол. Б.Б. Бардин							
1	Оролто хэшээл. 18-19-дэхи зуун жэлнүүдэй түрэл буриад уран зохиолой бүридэлгэ.	1	1	5.09	буриад литература соо бүтээгдэһэн уран гоё юртэмсэ.	Конспект (3-6-дахи нюур)	«Алтан гадаһан» хрестомати хэрэглэн, угай бэшэгүүд тухай хөөрэлдэхэ.
2	Оюун ухаанай зохёолнууд. Үльгэрэй далай. Бисачи хүбүүн тухай зүйл. Данжила гэжэ нэрэтэй гэрэй эзэн тухай зүйл	1	1	9.09	Ниигүүлэхы найхан сэдхэлтэй хүн бүхэнэй буян хэжэ ябабал, өөртэньше, үри хүүгэдтэньше, уг саданартаньше хододоо найн хэрэг тохёолдохо гэхэн удха. Буддын шажанай хургаал зааһан зохёолнуудай удха шанар.	Уран уншалга эмхидхэлгэ «Үльгэрэй далай» гэхэн хургаал зааһан зохёолдо проектын хүдэлмэри бэлдэлгэ	Буддын шажанай зохёолнууд-электрон номоор..., реферат

	<p>Буряадай түүхэ бэшэгүүд. В. Юмсунов. Хориин 11 эсэгийн уг изагуурай туужа Д-Ж. Ломбо-Цэрэнов. Сэлэнгын монгол-буряадуудай түүхэ Ц. Сахаров. Баргажанай буряадай түүхэ бэшэг</p>	1	1	12.09	<p>Уран зохёолшын уран гоё гү, али уран хайханай юртэмсэ тухай ойлгосо. Уншагша литературна процессэй эдэбхэтэй хабаадагша. Уран зохёол ба тэрэнэй тайлбарилга. Юһэн хун Сэлэнгын буряад-монголнуудай тайшаанар байһан тухай. Сахаров хадаа «Баргажанай буряадай туухэ бэшэгэй» автор болоно. Баргажан буряадай эгээл дуурэн туухэтэ найруулга тухай ...</p>	<p>Агын, Хориин, Баргажанай буряадуудай түүхэ бэшэгүүдээр тус тустань реферат бэлдэхэ.</p>	
	<p>XX зуун жэлэй эхин үеын түрэл буряад уран зохёол. Б.Б. Барадин «Доржо Банзаров тухай шүлэг», «Ерэнсэй ехэ үбгэн», «Сагай дүрбэн уларил»</p>	1	1	16.09	<p>Ород ба бусад арадай уран зохёолнуудай оршуулганууд. Ород драма һажаажэ бэшэһэн тухай. һургуулида үхибүүдээ һургаха, ариг сэбэрые сахиха, эмшэн докторто хандаха, архи, хаарта хэхэгүй г.м. һургаал номноһон эдэ зохёолнуудай арад зониие гэгээрүүлхэ гэхэн гол удха</p>	<p>Сээжэ болон уран уншалга эмхидхэхэ</p>	<p>Электронно ном “Уран үгын абдарһаа”</p>
	<p>XX зуун жэлэй 1-дэхи хахадай түрэл буряад уран зохёол. Солбонэ Туяа. «Сэсэгтэ тала», «Город», «Сэсэг», «Ангар»</p>	1	1	19.09	<p>Семинар гээшэ асуудал харюу гэхэн хэбээр хамтын хөөрэлдөөн. Реферат гээшэ нэгэ сэдэбээр бэшэһэн дэлгэрэнгы ажал.</p>	<p>Семинар, мини-зохеолго, зохеолгын түсэб, тезис болон реферат бэлдэхэ.</p>	
	<p>Класһаа гадуур уншалга</p>	(1 час)	1	23.09	<p>Намсараева Ц.Б. Түүхэдэ мүнхэрһэн нэрэнүүд, Улаан-Үдэ, Бэлиг, 2002</p>	<p>Уншаха, шүүмжэлхэ.</p>	

Б.Б. Барадинай зохиохы болон эрдэм шэнжэлхэ ажал «Сэнгэ баабай»	3	1	26.09	Хөөрөөн тухай. Эпическэ зохёолой шэнжэ шанар. Гүнзэгы удхатай, үргэн дэлисэтэй эпическэ зохёолнуудай, жанрнуудай батажалга.	Б.Барадинай эрдэм шэнжэлхы болон олонийтын ажал тухай элидхэл бэлдэхэ.	презентаци
		1	30.09			
		1	3.10			
Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ.	1	1	7.10	«Сэнгэ баабай» хөөрөөгөөр зохёолго бэшэхэ		
Ж.Т. Тумунов «Сэсэгмаа»	1	1	10.10	Романай жанр. Эпическэ зохёолой шэнжэ шанар. Гүнзэгы удхатай, үргэн дэлисэтэй эпическэ зохёолнуудай, жанрнуудай батажалга.	Сэсэгма басаганай хуби заяан, абари зан тухай эссе бэшэхэ.	
Н.Г.Балдано «Энхэ-Булад баатар»	2	1	14.10	Н.Балданогой творческо замаар хронологическа таблица табилга, зохёолго. Драматическа поэмын үлыгэр домогой удхаһаа дулдыдан бии болоһыень ойлгуулха. Драматическа поэмэ, тэрэнэй шэнжэ, шанар тухай хөөрэлдэхэ.	Драматическа зохёолнуудай онсо шэнжэ тухай «Энхэ-Булад баатар-арадай баатар»-зохёолго бэшэлгэ	Эрхэ-Мэргэн Энхэ-Булад баатарнуудай характеристикэ, сасуулга бэшэхэ
		1	17.10			
Класшаа гадуур уншалга	1	1	21.10	Литература ба оперо. Шэнжэлгын ажал.	«Энхэ-Булад баатар» гэжэ Зүжэгэй оперо боложо табигдаһан түүхэ тухай хөөрэхэ	

	<p>Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеын түрэл буряад уран зохёол. Дайнай үеын шүлэглэмэл уран зохёол. Ц. Зарбуев «Нархан» Д. Мадасон «Хабар». «Алта мүнгэнһөө үнэтэй адха хара шорой»</p>	2	1	24.10 28.10	<p>Тус шүлэг байгаали зураглаһан уянгата шүлэг болоно. Лирическэ геройн дүрэ нархан модоной зүгһөө тодорхойлогдоһон тухай. Дайнай үеын шүлэгүүдэй удха, тематика тухай..</p>	Сээжэлдэхэ, презентаци бэлдэхэ.	презентаци
	<p>Класчаа гадуур уншалга</p>	1		07.11	<p>Ород ба буряад уран зохоолшодой дайнай үеын хөөрөөнүүдые зэргэсүүлхэ.</p>	Презентаци бэлдэхэ.	презентаци
	<p>Дайнай үеын үргэлжэлһэн зохёол. Ж. Тумунов «Наранай орохо зүг тээшэ» Ц.Н. Номтоев «Сталинград шадарай агууехэ тулалдаан» (дайнай үеын дэбтэрнүүдһээ хэһэгүүд) Д.Д. Хилтухин «Солдадай ном»</p>	2	1	11.11 14.11	<p>Дайнай үедэ бэшэдэг уран зохоолшод тухай, хубаарилга. Дайнай үеын дэбтэрнүүд тухай... Авторай творческо замтай танилсалга. Д. Хилтухинай «Солдадай ном» гэжэ хөөрөөн соо автор нэгэдэхи нюурһаа хөөрэлгэ. Нюдөө шархатаһан буряад хүбүүн байшоо – Хэжэнгэ нюотагай Доржо Цыренжапов тухай.</p>	Дайнай үеын үргэлжэлһэн уран зохоол тухай элидхэл бэлдэхэ.	
	<p>Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ.</p>	1		18.11	<p>Эсэгэ Ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай зохёолго бэшэхэ</p>	Зохоолго бэшэхэ.	

	<p>Дайнай үеын зүжэглэмэл уран зохёол. Х.Н. Намсараев «Тайшаагай ташуур»</p>	3	1	21.11	<p>Х.Намсараев тухай мэдээ үргэдхэхэ. 19 зуун жэлэй хори буряадуудай түүхэдэ болоһон ушар баримталжа бэшэһэн тухай хэлэхэ. Арадай ядаралта байдал, ангийн тэмсэл эршэтэй боложо байһан тухай хөөрэлдэхэ. Литературна теори: буряад уран зохёолой арадша ёһо.</p>	<p>Хүн ба засаг гэжэ сэдэбээр хөөрэлдөөн. Зүжэгэй хэлэнүүдэй уран аргууды элирүүлхэ.</p>	
	<p>Ж.Тумуновай уран найханай юртэмсэ «Нойрһоо һэриһэн тала»</p>	5	1	2.12	<p>Буряад литературынын түрүүшын роман. Роман соо зураглагдаһан типическэ дүрэнүүды зураглалга. Ниитын зоной байдал хүнэй өөрын ябадал хоёрой хоорондох ороо харилсаа үнэн зүбөөр харууһан тухай хөөрэлдэхэ. Литературна теори: реализм, тэрэнэй буряад литературада тогтонижоһон тухай.</p>	<p>Геройнуудай характеристикэ бэшэхэдэ, цитатанууды хэрэглэлгэ В.Я.Гончар –иллюстрация к роману «Степь проснулась» «Буряад литературынын тшцхэдэ роман жанрай бии бололго»-мэдээсэл бэшэлгэ Дэлгэрэй дүрэдэ рецензи бэшэлгэ.</p>	<p>«Дэлгэр Доржиев Цыремпил Сыдуев хоёр» найруулга гү, али сасуулгын характеристикэ бэшэхэ Түүхын баримтанууд Когнитивнэ карта Түсэб табиха Романай удхаар зохёолго</p>
			1	25.11			
			1	28.11			
			1	5.12			
			1	9.12			
			1	12.12			
			1	16.12			

			1				
	Х.Намсараевай уран хайханай юртэмсэ. “Үүрэй толон”	5	1 1 1 1 1	19.12 19.12 23.12 23.12 23.12	“Үүрэй толон” романай проблематика, нэрын удха, жанрайнь онсо шэнжэ. Романай түүхэтэ үндэһэн, бэшгэдэһэн түүхэнь. “Нойrhoо хэриһэн тала” романтай адли ба адли бэшэ талануудынь.	Х.Намсараевай “Үүрэй толон” гэжэ зүжэгтэ хэгдэһэн романай иллюстрацияр...(сахим номоор)	Когнитивнэ карта Сасуулга “Цыремпил Должод хоёрой инаг дуранайнгаа түлөө тэмсэл” гэһэн сэдэбээр зохёолго бэшэлгэ.
	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ.	2		26.12 26.12	Ж.Тумунов Х.Намсараев хоерой романуудые зэргэсүүлэн, зохеолго бэшэхэ	Зохеолго бэшэхэ	
2-дохи хахад жэл							
	Ч.Цыдендамбаев «Түрэл нютагһаа холо»	5	1		Ч.Цыдендамбаев тухай мэдэһэнээ hanaха	конспект бэшэхэ.	Buryadxelen.com
			1		Түрэл буряад уран зохёолой хүгжэлтэдэ горитой нэмэри оруулһан бэлигтэй уран зохёолшодой нэгэн Чимит Цыдендамбаевич Цыдендамбаевай творческо замыень hanaха, презентаци хараха. Ч. Цыдендамбаев шүлэглэмэл, үргэлжэлһэн, зүжэглэмэл зохёолнуудые	Тэрэ сагай хасагууд юрын зонһоо юугээрээ илгаатай байгааб?	

				олоор бэшэһэн юм гэжэ дабтан хануулха.		
		1		Доржо Банзаровай намтарай хронологиин таблица	Хара шажан тухай юу мэдэхэ байһанаа хөөрэлдэгты. Бөө тухай домог оложо уншагты	
		1		геройн дүрэ тайлбарилхын тула Ч. Цыдендамбаев олон уран хайханай аргууды, зүйлнүүды хэрэглээ.	Уран хайханай аргууды олохо, түүжэ бэшэхэ.	
		1		Зохёолой шүүмжэлэл хэхэ – жанр, хэды ондо бэшэгдээб, хэблэгдээб, уран зохёолой шэглэл, сэдэб, сюжет болон байгуулга, гол геройнуудай дүрэ, хөөрөөнэй онсо шэнжэнүүд, зохёолой хэлэнэйн маяг шэнжэ.	Монгол шэнжэлэгшэ-эрдэмтэд тухай реферат бэлдэхэ.	Когнитивнэ карта
	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ	1			Роман Мэрдыеевэй «Эрдэмтэн Банзарай Доржо» гэхэн зурагаар гү, али мүн лэ энэл зураашын «Доржо Банзаровай портрет» гээшээрнь зохёолго бэшэхэ.	
	Ч.Цыдендамбаев «Холо ойрын түрэлнүүд»	4	1	Ч.Цыдендамбаев ямар арга хэрэглэжэ, гэрэй дүрсэ, түхэл гаргана гээшэб гэжэ адаглаха.	Литературна диктант	Buryadxelen.com
		1		Тэрэ үеын буряад нюотагтахи байдал тухай	Герой бүхэндэ характеристикэ бэшэлгэ.	
		1		Ч. Цыдендамбаевай сатирическэ романай зохёолгын уран аргууд – гиперболэ, гротеск, тогтомол эпитедүүд арадай аман зохёолой болон дэлхэйн	Дэбтэртгээ оруулха	

					уран зохёолой заншал маягтай нангин холбоотой гэжэ тэмдэглэхэ.		
			1		Сочинени бэшэлгэдэ анхаралаа хандуулха.	Романай түгэхэлдэ бүхы геройнууд өөхэдынгөө алдуу эндүүгээ ойлгожо, хайн тээшээ заһарна. Романай сюжет олон жэжэ үйлэнүүднээ бүридэнэ, харин түгэхэлдөө герой бүхэниинь хубилжа, ондоо болоно гэжэ автор харуулна. Иигэжэ уран зохёолшо ажабайдалай элдэб дутуу дунданууды шүүмжэлбэшье, өөрынгөө геройнуудта хайн тээшээ хубилха арга боломжо үгэнэ.	
10	А.Бальбуров «Зэдэлээтэ зэбэнүүд»	6	1		«Поющие стрелы» – роман (1961) бэшэгдээ, «Зэдэлээтэ зэбэнүүд» – оршуулга (1972) Г. Чимитов, Д. Дугаров хэһэн байгаа гэжэ хөөрэлдэхэ. Хонгоодорнууд тухай домог, 12 зэдэлээтэ зэбэнүүд, буряад арад зоной урданай ажабайдал, баяшуул болон үгытэйшүүлэй хоорондохи ангиин тэмсэл, аха дүү арадуудай хоорондохи хани барисаан тухай хэлсэхэ.	Гол геройнуудтаа портретнэ, абари зангайнь характеристикэ бэшүүлхэ. Роман соо харуулагдаһан буряад үндэһэтэнэй ёһо заншал, абари зан тухай хөөрэгты. Зохёол соохи буряад эхэнэрнүүдэй дүрэнүүды шэнжэлэгты	Buryadxelen.com
			1				
			1				
			1				
			1				
			1				
	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ	1	1		Фольклор ба литература гэһэн сэдэбээр бэеэ даагаад шэнжэлгын ажал бэшэхэ. «Зэдэлээтэ зэбэнүүд» роман соохи		

					арадай аман зохёолой, мифологическа, бөө мургэлэй заншалай зүйлнүүдые элирүүлжэ, удхыень тайлбарилха.		
11	Ж.Балданжабон «Сэнхир хаданууд»	4	1		Роман соо тэрэ үсын арадай байдал харуулхан тухай хөөрэлдөө эмхидхэхэ. Юрын колхознигуудай мэргэжэл, оролдосотой ажал, хонор ухаае Даржаа ахайн дүрөөр харуулхан тухай хөөрэлдэхэ.	Романай удхаар тестовэ хүдэлмэри үнгэргэхэ	Багшын үзэмжөөр, сочинени бэшэлгэ
			1				
			1				
			1				
13	Д.Жалсараевай уран найханай юртэмсэ. “Газар дэлхэйн дуунууд”	2	1		Лирикэ. Д.Жалсараевай поэзиин гол темэнүүд ба жанрнууд. Шүлэгүүдэй баглаа тухай ойлгосо. Шүлэгүүдэй баглаа зохёохы оньһон арга. Д.Жалсараевай публицистическэ стиль, оньһон үгын найруулга хэрэглэһэниинь.	Уран найруулгын зүйлнүүдые элирүүлэлгэ Уран, сээжэ уншалга-багшын үзэмжөөр	Творческо практикум-
			1				
	Классхаа гадуур уншалга	1	1				
14	Н.Дамдиновай уран найханай юртэмсэ. “Эсэгийн нэрэ”	2	1		Лирикэ. Н.Дамдиновай лирикэ соо хүн ба юртэмсэ гэхэн һанал бодол шийдхэлгэ. “Мүшэтэ харгы” гэхэн сонедүүдэй гүрлөө. Сонет ба сонедүүдэй гүрлөө тухай ойлгосо үргэдхэлгэ. Сонедүүдэй гүрлөө зохёолгын оньһон арга.	Уран зохёолшын онсыень элирүүлэлгэ Уран ба сээжээр уншалга-багшын үзэмжөөр	Творческо практикум-
			1				
	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ	1	1		Уянгата (лирическэ) геройн дүрэдэ тодорхойлго үгэхэ. «Булта бидэнэр хүндэлнэбди эсэгэнэрээ!» гэхэн нэрэтэйгээр зохёолго бэшэхэдээ, үргэнөөр цитатануудые хэрэглэхэ гэжэ оролдохо.	Зохеолго бэшэхэ	

	“Шэлдэй зангийн дуун”	1	1		Шэлдэй занги гэжэ хори буряад угсаатанай ахалагша, хүсэ ехэтэй, зоригтой, урагшаа ханаатай, сэсэ мэргэн хүн байһан гэхэ. Энэ хүн тухай арадай аман зохёолдо, уран зохёолдо хэдэн ондоогоор хэлэгдэдэг гэжэ хөөрэлдэхэ.	Хрестомати соо үгтэһэн гурбан янзын (арадай дуу, поэмэ, хори буряадуудай түүхэ) дуунуудыень уншаха, сасуулха. Юугээрээ адлиб, ондооб гэжэ хөөрэлдөө эмхидхэхэ.	Buryadxelen.com
	Классчаа гадуур уншалга	1	1		Шэлдэй занги тухай дуун-Арадай дуу, Хори буряадуудай түүхэ, Асагадта бэшэгдэһэн тобшо түүхэ сасуулха.	Танилсаха, сасуулха, шүүлбэрилхэ.	
15	Д.Улзытуевай уран хайханай юртэмсэ. “Ая ганга” «Баруунай баруун эрьедэ», «Захяа», Эхэ дэлхэйгээ түхэрээлүүлэн дуулааб»	2	1 1		Лирикэ. Д.Улзытуевай буряад шүлэг зохёолгодо верлибр, лирическэ миниатюрын жанр, япон шүлэгэй хайку, танка гэхэ мэтэ хэбүүдые нэбтэрүүлгэ. Оршуулга, тэрэнэй орёо заршам.	Ф.И.Балдаев “Шоно-Баатар”-зурагаар хүдэлмэри, Хэһэг сээжэлдэлгэ “Д.Улзытуев –агууехэ буряад поэт”-зохёолго бэшэлгэ. “Шоно-Баатарай дуун” арадай дуутай зэргэсүүлгэ	Творческо практикум- “Д.Улзытуевай шүлэгүүд соохи буряад юртэмсын хүлдэ тэмдэгүүд” – зохёолго бэшэлгэ
	Классчаа гадуур уншалга	1	1		«Захяа» гэһэн шүлэгтэйн танилсаха, уран гоёор уншаха. Шүлэгэй уран хайханай аргууд (зэргэсүүлгэ, метафора, эпитет, олицетворени, гиперболэ г.м.) дээрэ тогтохо.	Сээжэлдэхэ	
	Н.Ш. Нимбуевай уран хайханай юртэмсэ «Шүдэрлэгдэһэн сахилгаан»	1	1		Нэн түрүүн багша уран шүлэгшын намтар, зохёохы зам тухай тобшохоноор хөөрөжэ үгөөд, тэрэнэй зохёолнууд соо буряад үндэһэтэ арадай ажабайдалай болон үзэл ханаанай тэрэ үе сагтай нягта холбоотой байһан тула тусхай синтез болоно гэжэ шэнжэлэгшэдэй тэмдэглэһы хэлэхэ.	Буряад романай, шүлэглэмэл болон зүжэглэмэл зохёолнуудай хүгжэлтэ тухай реферат бэшэлгэ	Конспект, схемэ

					<p>Япон арадай шүлэгэй түхэл хокку гэшые хэрэглэн, зарим шүлэгүүдээ бэшэһыень тэмдэглэхэ.</p> <p>Буряд лирикын хүгжэлтэ, тэрэнэй жанрнууд, поэтикэ.</p>		
	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Уншаад, үзөөд байхадаа...	1	1		10-дахи класста гараһанаа согсолхо, дабтаха	Тест дүүргэхэ	Buryadxelen.com

5. X классай нурагшадай мэдэсэ шадабариин гол эрилтэнүүд

Нурагшад иимэнүүд юумэ мэдэхэ ёһотой:

— X класста шудалһан литературы асуудалнуудаар статьянуудай, хэлэһэн үгэнүүдэй гол шухала баримтануудые;

— литература соо харуулагдаһан арадай түүхэтэ замай шухала шатануудые;

— зохёол соо харуулагдаһан үе сагай онсо шэнжэ;

— X–XI классуудта шудалагдаһан уран зохёолшодой ажабайдалһаа ба зохёохы ажал ябуулгаһаа тон шухала мэдээсэлнүүдые; уран зохёолнуудай текстнүүдые;

— XI класста үзэгдэһэн зохёолнуудай сюжет, байгуулгын (композициин) онсо янза, гол үйлэдэгшэ нюурнуудай бодото түүхэдэ ба бүхы хүн түрэлтэндэ хабаатай типическэ удха шанартайзан абари (характер);

— уран зохёолой образ, литературна тип, арадша (народность), реализм, уран зохёолшын зохёон бэшэхэ маяг (найруулга) гэхэн ойлгосонуудай онсо шанар шэнжэ;

— үзэгдэһэн зохёолнуудай уран һайханай тусгаар онсо шэнжэнүүд;

— эпос, лирикэ, драма ба тэдэнэй жанрнууд.

Нурагшад иимэ юумэ шадаха зэргэтэй:

— зохёолнуудые гү, али тэдэнһээ хэһэгүүдые, мүн сээжэлдэһэнээ тодо уранаар уншажа;

— зохёолой гол зорилго элирүүлжэ;

— сюжетэй, байгуулгын (композициин) зүйлнүүдэй, образуудай гурим ба зураглан тобойлгожо харуулха хэлэнэй арга боломжонуудай үүргые тодорхойлжо;

— нэгэ гү, али хэдэн зохёолнуудай геройнуудые зэргэсүүлэн, зохёолой герой тухай хэлэжэ.

— уншаһан зохёолоор үгэһэн сэгнэлтээ баримталжа;

— уран зохёол тодо уранаар уншажа;

— өөрынгөө һанамжые аман ба бэшэмэл хэлэлгээр дамжуулха түсэб табижа;

— үзэһэн зохёолоор гү, али хэдэн зохёолнуудаар гол асуудалай шэнжэтэй аман ба бэшэмэл бодомжолготой зохёолго (сочинени-бодомжолго), тэрэ тоодо зэргэсүүлһэн характеристикэ зохёожо, мүн литературна ба публицистическэ темэнүүдээр бодомжолготой зохёолго (сочинени-бодомжолго) зохёожо;

— литературы асуудалнуудаар бэшэһэн хүдэлмэрээр тезисүүдые ба конспектнүүдые табижа; нэгэ гү, али хэдэн материалнууд дээрэ үндэһэлэн литературна темэдэ проект бэлдэжэ; рецензи бэшэжэ шадаха ёһотой.

6. Нуралсалай методическа хангалга:

- 1.«Буряад литература, учебник», 10 класс Ц- А.Дугар-Нимаев, С.Бальжинимаева, 1989.
- 2.«Буряад литература, хрестомати», 10 класс
- 3.Ц.Цыренова, М.Батуева. «Булагай эхин», Улаан-Үдэ , «Бэлиг», 2002 он.
4. XX зуун жэлэй эхин үсын буряад уран зохёол. Улаан-Үдэ , «Бэлиг», 2009 он.
- 5.В. Махатов, Х. Цыденова. «Алтан гадахан», Улаан-Үдэ , «Бэлиг», 2009 он.
6. «Буряад хэлэн» электрон сахим ном.

Интернет онол арга:

- <http://www.edu.ru> – Федеральный портал «Российское образование».
- <http://www.edu03.ru/-Министерство> образования и науки РБ
- <http://www.buryadxelen.org>
- <http://www.nomoihan.org>
- <http://www.ict/edu.ru/> - Портал «Информационно-коммуникационные технологии в образовании».
- <http://www.Крмо.iv-edu.ru/> – Сайт регионального комплексного проекта модернизации образования.
- <http://fcior.edu.ru/> - Федеральный центр информационно-образовательных ресурсов.
- <http://www.rikuo.ru/> – Сайт республиканского института кадров управления и образования.
- <http://www.fipi.ru/> – ФИПИ- Федеральный институт педагогических измерений.
- www.mon.gov.ru – Официальный сай Министерства образования и науки РФ.
- www.edu-all.ru – Справочно-информационный образовательный портал «Всеобуч»
- www.openclass.ru – Открытый класс.
- <http://school-sector.relarn.ru/> – Школьный сектор

7. Хабсаргалта

Буряад литератураар тестнүүд

НАМЖИЛ БАЛДАНО «ЭНХЭ-БУЛАД БААТАР»

1. Н. Балданогой үхибүүн ябахандаа золгодог байсан нютагайнь үльгэршэн

- а) П. Петров
- б) Нима Образцов
- в) Цырен Зодбоев

2. Ямар ара нэрэ доро Н. Балдано түрүүшынгээ зүжэг бэшээ нэм?

- а) Сэлгээ Сарьдаг
- б) Мүнхэ Сарьдаг
- в) Будамшуу

3. Буряад-Монголой драмтеатрай табиһан түрүүшын пьесэ, Н. Балданогой зохёһон:

- а) “Нюдарган”
- б) “Таһалдал”
- в) “Дүлэн”

4. “Гэсэрэй” аялгаар Н. Балданогой бэшэһэн баледэй либреттэ:

- а) “Гэсэр – арадай баатар”
- б) “Газарай хүбүүн”
- в) “Поющие стрелы Гэсэра”

5. «Энхэ-Булад баатар» — буряадай түрүүшын

- а) драма
- б) драматическа поэмэ
- в) оперо

6. Энхэ-Булад баатарай прототип:

- а) Сэрэн-Галдан
- б) Бабжа-Барас баатар
- в) Шоно баатар

7. «Энхэ-Булад баатар» ямар аман зохёолой аялгаар бэшэгдэһэн бэ?

- а) үльгэрэй
- б) түүхэлһэн хөөрөөнэй
- в) домогой

8. Буумал хаанай мүнгэн хэлмэ юун болоноб?

- а) түшэг
- б) хүлдэ
- в) зэбсэг

9. “Хаража шадангүй хүлдыетнай харата дайсанда алдабалби,”– гэжэ Буумал хаанда хэлэгшэ:

- а) харуулшан
- б) Шуумар баатар
- в) ахалагша һахюул

10. Буумал хаан Энхэ-Булад баатарыг яаж хэлдэг?

- а) нургын сохёо
- б) далын хухалаа
- в) далын мэнгээрхэ тануулаа

11. Энхэ-Булад баатарай түрэн эсэг:

- а) Буумал хаан
- б) Хэсэгтэ дархан
- в) Солбон баатар

12. Шаралдай хаанай эльгээн номо хаадагуудыг Энхэ-Булад баатар юун гэж тайлбарлана?

- а) бэлэг
- б) мэндэн тэмдэг
- в) дайнай уряа

13. Хаанай ордон:

- а) асари
- б) байшан
- в) Ехэ Гэр

14. Энхэ-Булад баатар хаанай хэн гэж гэнэ?

- а) хаан-баабай
- б) хаан-наран
- в) хаан-могой

15. “Энхэ-Булад” оперын хүгжэм найруулагша композитор:

- а) Тихон Хренников
- б) Михаил Фролов
- в) Бау Ямпиров

16. Арюун-Гоохон хада дээгүүр мандахан наранда хандажа юу эринэ?

- а) аза талаан
- б) найхан дура
- в) зол жаргал

17. Эрхэ-Мэргэнэй номоно Энхэ-Булад баатарыг хэн абарна?

- а) Солбон баатар
- б) Шуумар баатар
- в) Арюун-Гоохон

18. Арад зон Энхэ-Булад баатарыг хүндэлжэ, юун дээрэ хуулгана?

- а) сагаан олбог дээрэ
- б) хаан шэрээдэ
- в) сагаан хурьган тохом дээрэ

19. Оперын үгэнүүдыг юун гэдэг бэ?

- а) ариоза
- б) либреттэ
- в) опереттэ

20. “Энхэ-Булад баатар” ямар түлэбэй зохёол бэ?

- а) драмын
- б) прозын

в) шүлэгэй

XX-дохи зуун жэлэй урдахи уран зохёол

1. XX-дохи зуун жэлэй урда буряад нютагуудта илангаяа дэлгэрэнги байһан үзэг бэшэг: а) ород б) монгол в) түбэд
2. Зүүн Сибирийн дээдэ нургуули хаана байһан бэ? а) Новосибирскдэ б) Казаньда в) Томскдо
3. Түрүүшын буряад багшанарые нэрлэгты
4. Буряадай түрүүшын үзэглэлнүүдые нэрлэгты
5. Казаниин университетэй зүүн зүгые шэнжэлэгшэ эрдэмтэн, түрүүшын буряад эрдэмтэдые дэмжэгшэ: а) Н.И. Лобачевский б) Г.Н. Потанин в) О.М. Ковалевский
6. Буряадай түрүүшын эрдэмтэдые нэрлэгты
7. Түрүүшын буряад бэшэмэл зохёолнуудай гол жанр: а) угай бэшэгүүд б) түүхэ бэшэгүүд в) үльгэрнүүд
8. "Буддийский паломник у святынь Тибета" номой автор: а) Ц. Жамсарано б) Г. Цыбиков в) М. Хангалов
9. Арадай аман зохёол суглуулагша, эрдэмтэн-этнограф: а) Ц. Жамсарано б) Ц. Онгодов в) Ц. Сахаров
10. Балба орон- а) Түбэд б) Энэдхэг в) Непал
11. Муура рампан багша тухай үльгэрые оршуулагша: а) Р. Номтоев б) И. Сахаров в) Б. Барадин
12. Түрүүшын буряад зүжэгүүдые автортайнь онсологты: а) "Үхэл" 1. И. Барлуков б) "Архийн зэмэ" 2. Ч.- Лх. Базарон в) "Цырен малшан" 3. С. Балдаев г) "Хаарташан" 4. Д. Абашеев 13. "Хориин 11 эсэрын уг изагуурай туужа" гэхэн түүхын зохёолой автор: а) Д.-Ж. Ломбо- Цыренов б) В. Юмсунов в) С. Балдаев
14. Б. Барадинай бэшэһэн номуудые нэрлэгты
15. "Хүн түрэхэн ёһоёо Хүлээһэн сагаа ханахадам, Хүшэр хүндэ шабарһаа Хүсэлэн гараһан үльгэртэйл" Эдэ үгэнүүдэй автор хэн бэ? а) Б. Барадин б) Х. Намсараев в) Д. Дашанимаев

Ч.-Лх. Базарон "Хаарташан"

1. Хаарта наадажа байхадаа, Доржо мүнгээ юун дороо хээд һуунаб? а) малгай б) дабшуури в) шэрдэг
2. Доржын арада байһан хүн һамган дэгэлтын ороходо, хэн гэжэ ханданаб? а) худа б) зайһан в) худагы
3. Хаартада хэһэн тэмдэг: а) харааб б) нугалаа в) толбо
4. Доржын хүбүүдэй нааданхай: а) хүүхэлдэй б) хаарта в) шагай
5. Доржын эсэгэ Цэрэн үбгэнэй сай үгы болоходоо, шанажа ууха юумэн: а) аарсан б) шаара в) нохойн хоншоор
6. Цэрэн үбгэнтэнэй эдихэ юумэ үгы болоод, Тэхэдэ хашагдахадаа, 100 түхэригээр худалдаһан юумэн: а) гунжан б) морин в) эрье хонин

XX-дохи зуун жэлэй буряад литература

1. 20-ёод оной литературынын гол шэглэл, тематика? а) граждан дайн б) шэнэдхэн хубилалга в) ангийн тэмсэл
2. Партизан Будаевай "Манай зам" шүлэг хэблэһэн газетэ: а) "Улаан туг" б) "Бурят-Монгольская правда" в) "Красный стрелок"
3. Тэрэ үеын уран зохёолшодые нэрлэгты
4. Б. Абидуевай поэмэ а) "Ула ба зула" б) "Самолёт" в) "Ленинэй дурасхаал"
5. Арадай аман зохёол суглуулагша, эрдэмтэн-филолог С. Балдаевай далда нэрэ: а) Абагайн түргэн б) Сэсэн Сэнгээ в) Будамшуу
6. С. Балдаевай элирүүлһэн үльгэршэд: а) Парамон Дмитриев, Папа Тушемилов б) П. Петров, М. Имегенов

7. Багша, уран зохёолшон, "Жэгдэн" гэжэ зүжэгэй автор: а) Ч.-Лх. Базарон б) Д.-Р. Намжилон в) Д. Даганимаев
8. Солбоной Туяагай бодото нэрэ?
9. Мүнхэ-Саридагай бодото нэрэ?
10. Х. Намсараевай арадай аман зохёол хэрэглэжэ бэшэһэн поэмэ: а) "Баригдабал, балар харанхы" б) "Үбгэн гэлэнэй үгэ" в) "Ула ба зула"

С. Балдаев "Үнэнэй баяр"

1. Ваахтар Хутонов уряднигыг хэн гэбэб? а) доктор б) мангад в) нүхэр
2. Дарга ноёной найдарыг сүлэхэб гэхэн газар а) Хальмаг б) Монгол в) Яхад
3. "Адха мүнгэн таг дээрэ гаража, адха талхан хайрсаг соо орохо; эрэн мо гой эзээ эдихэ, хара могой хаанаа эдихэ", - гэжэ хэн хэлэһэн байгаа? а) Палбар б) Гүрсэб в) Найдар
4. Холшоройдо ерэнэн сагаантанай нэгэ сэрэгшэ: а) Иванов б) Новиков в) Петров
5. Хабхар даргада юун гэжэ хандана? а) баабай б) боохолдой в) ноён ахай
6. Холшортон басагая хэн гэжэ айлайда хүлэншэнеер байлгаха ханаатай байгаа? а) Пардан б) Хубхан в) Налбар

30-аад онуудай литература

1. Тэрэ үеын уран зохёолой журнал: а) "Манай зам" б) "Бата зам" в) "Тэмсэлэй шэмэг"
2. Хардуулан хамалганда ороһон уран зохёолшодые нэрлэгты
3. М. Горькийн, В. Маяковскийн зохёолнуудые оршуулагша: а) Д. Чернинов б) Д. Даганимаев в) Б.-Д. Очиров
4. Буряад искусство, литературы түрүүшын декада хаана, хэзээ болоо хэм? а) Улаан-Үэдэ, 1940 ондо б) Москвада, 1940 ондо
5. Тэндэ ямар зүжэг зохёолнууд харуулагдаһан бэ, нэрлэгты
6. Ц. Доной граждан дайнай үе харуулһан рассказ: а) "Лодырийн зүүдэн" б) "Шухата хюдалга" в) "Хиртэһэн нара"
7. Ц. Доной найруулжа бэшэһэн үльгэр: а) "Үбгэн Жэбжээнэй мэргэн" б) "Харалтуур хаан" в) "Аламжа Мэргэн"
8. "Тоёон", "Уран биирэ", "Санаша басагдта" шүлэгүүдэй автор?
9. "Эрэн гүрээһэ эмэллэгшэ", "Котий баатар", "Шаалай Шаанай хоёр" гэжэ үльгэр-поэмэнүүдэй, онтохоной автор: а) Х. Намсараев б) Б. Абидуев в) Д. Даганимаев
10. "Тиймэ байгаа" расказуудай циклэй автор: а) Х. Намсараев б) Ц. Дон в) Ж. Тумунов

Б. Бардин "Сэнгэ баабай"

1. Сэнгэ баабайн Дашасэрэн хүбүүнэй эрхэ нэрэ: а) Мантаахай б) Манхуудай
2. Сэнгэ баабайн зараса басаган: а) Балма б) Дарима
3. Сэнгэ баабайн мэдээ табижа унаад байхада, Дулма хамганайнь адисалһан бурханай судар: а) Алтан гэрэл б) Жадамба в) Ганжуур
4. Сэнгэ баабайн эзэлжэ ябаһан тушаалнуудые тоологты
5. Шүтэдэг ламынгаа ерэхэдэ, Сэнгэ баабай юу хээб? а) мүргэл б) үргэл
6. Аршаан хэдэг амһарта: а) бойпуур б) бумба в) дэбэр
7. Сэнгын үхэһэнһеэ хойшо 49 хоногто хуруулһан ном: а) Алтан гэрэл б) Юм в) Жадамба

Ц. Дон "Брынзын санха"

1. Ц. Дон ямар нютагай? а) Сэлэнгын аймагай Жаргаланта б) Бэшүүрэй аймагай Аяга нютаг в) Зэдын аймагай Үшеетэ нютаг
2. Ц. Доной зохёолнуудые нэрлэгты
3. Гамаагай нүхэр басаган: а) Балжаа б) Дариима в) Дулма
4. Ехэ наһатанай нургуулийн географийн урок дээрэ хабхаг далай гэжэ бии гээд хэн буялалдаһан байгаа? а) Буяа Булад б) Хуба Гомбо в) Хумбаа Дагба

5. Повестиин үйлэ хэрэгүүд ямар нэрэтэй колхоздо болоноб? а) Хубисхал б) Улаан туг в) Улаан малшан
 6. Энэ хэн бэ, точконуудай орондо нүгес нюурай нэрэ бэшэгты. "Түглэгэр үргэн мүртэй, задарюун томо бээтэй, боршогог болоһон хара шарайтай, ехэнүүд нүхэтэй харнагар хамартай, уралынь дамбагар зузаан, хоёр нюдэнийнь сог мэтэ ялялзажа, нюурые алдангүй гэтэжэ, танижа ядаһан хэбэртэй, абяагүй нууна..."
 7. Балданай Гомбые буруу харуулха гэхэн даабари абаһан хүн а) Няндаг б) Галин в) Дэлэг
 8. Аймагай ветеринар ямар нютаг ошоһон байгааб? а) Нарһата б) Хухата в) Хасуурита
 9. Брынзэ соо ямар хорон хэгдэһэн байгааб?
 10. Энэ хэн бэ? "..... шоно мэтэ хүлмэгэд гээд, буруу хаража, милициин формо хубсаһатай хүнтэй дуугаралсана. Тэрэ айхабтар эдэбхитэй хүн янзатай, иишэ тиишээ хүнгэн солбоноор гүйнэ. Ябууд дундаа Должон тээшэ хулгай нюдсэр хаража, шүдэнэй сагаагаар миһэд гэнэ..."
 11. Должоной нүхэсэдэг хүбүүн –Ёндон ямар мэргэжэлтэйб? а) зоотехник б) агроном в)ветеринар
 12. Зохёолой темэ ба идея нэрлэгты
 13. Повесть соо харуулагдаһан үе саг тухай үшес ямар зохёолнуудые уншаабта, нэрлэгты.
 14. Санха, санхатаха гэжэ үгэнүүдэй удха тайлбариллагты
 15. Ц.Доной 1937 ондо тушаалгаха үедс дүүргээд байһан роман юун гэжэ нэрэтэй хэм? а) "Тужа соо" б) "Ой соо" в) "Брынзын санха"
- Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай үсын ба һүүлээрхи уран зохёол**
1. "Илахамнай лабтай" шүлэг хэн бэшээб? а) Ж.Тумунов б) Ц.Номтоев в) Х.Намсараев
 2. Дайнда ябаһан уран зохёолшодые нэрлэгты
 3. Хүсэээ барандаа хумиял! Хүбшэээ барандаа татайл! Дутуу бэшэ, дүүрэнээр дурлая! Хахад бэшэ, хүсэдеер алхая! Энэ шүлэгэй авторые нэрлэгты: а) Ц.Галсанов б) Ж.Тумунов в) Х.Намсараев
 4. Ж.Тумуновой гүрэнэйнгес зүүн хилэ хамгаалжа байхадаа бэшэһэн зохёол: а) «Сэсэгмаа» пьесэ б) «Талын бүргэд» рассказ в) "Хилэ дээрэ" пьесэ
 5. Ж.Тумуновой баримтата повесть: а) "Наранай орохо зүг тээшэ" б) "Алтан бороо" в) "Эсэгэ хүбүүн хоёр"
 6. "Чудска нуур дээрэхи суурьян" поэмын автор: а) Ц.Галсанов б) Ц.Номтоев в) Х.Намсараев
 7. Н.Балданогой дайнай үсын ажабайдалда зорюулһан пьесэ: а) "Арадай хүбүүн" б) "Снайпер" в) "Байгалай загаһашад"
 8. "Элинсэг хулинсаг эсэгым дуунууд! Эльгэ теедэй эхым дуунууд! Ажал, тэмсэл сооһоо түрөөш, Алад холоһоо аша гушадаа ерээш" Хэнэй мүнүүд бэ? а) Х.Намсараевай б) Н.Балданогой в) ш.Нимбуевай
 9. Б.Базароной шүлэгүүдэй суглуулбари: а) "Пост дээрэ" б) "Сэрэгшын лирикэ" в) "Илалта"
 10. Буряад уран зохёолшодһоо түрүүшын киносценарист: а) Д.-Р.Батожабай б) Ч.Цыдендамбаев в) Ц.Шагжин
 11. Түрүүшын буряад роман: а) Ч.Цыдендамбаевай "Банзарай хүбүүн Доржо" б) Ж.Тумуновой "Нойрһоо һэрийһэн тала" в) Х.Намсараевай "Үүрэй толон"
 12. Уран зохёол соо эгээл үргэн удхатай, орёо байгуулгатай зохёол: а) туужа б) рассказ в) роман
 13. Түүхын баримтанууд дээрэ үндэһэлжэ бэшэһэн зохёол: а) Ж.Тумуновой "Сүхэ-Баатар" б) Ц.Шагжинай "Будамшуу" в) Ч.Цыдендамбаевай "Соном Гармаев"
 14. Ч.Цыдендамбаевай, Х.Намсараевай прозын зохёолнуудые оршуулагша: а) Г.Марков б) К.Седых в) М.Степанов

15. Н.Рыбко хэнэй зохёолнуудые оршуулхан гээшэб? а) Д.-Р.Батожабайн б) Г.Чимитовэй в) Д.Жалсараевай

Х.Намсараев "Тайшаагай ташуур"

1. Х.Намсараев хэды ондо түрөөб? а) 1899 б) 1909 в) 1889
2. Уран зохёолшын түрэн нютаг: а) Дээдэ Хэжэнгэ б) Хэжэнгэ в) Эдэрмэг
3. Үргэжэ абаһан гэртэхиниинь: а) Галсанай Балдантан б) Сэбэгэй Намсарайтан в) Бадлаагай Дагбатан
4. Хуушан монголдо хургаһан багшань: а) Найдан Абидуев б) Бадлаагай Дагбатан в) Галсанай Балдан
5. Х. Намсараевай наһанайнь нүхэр һамган: а) Гутабай Бальжад б) Балданай Гүнжэд в) Галшын Должод
6. Х. Намсараевай түрүүшын зохёол: а) "Үбгэн гэлэнэй үгэ" поэмэ б) "Үншэдэй үхэл" рассказ в) "Харанхы" пьесэ
7. Монголой уран зохёолшо Ц. Дамдинсүрэнэй Х. Намсараевай "Үбгэн гэлэнэй үгэ" дууряжа бэшэһэн зохёол: а) "Толи Гэндэн" б) "Сэсэн Сэнгээ" в) "Ула ба зула"
8. "Цыремпил" гэжэ зохёолоо ямар нэрэтэй роман болгожо үргэлжэлүүлһэн бэ?
9. Х. Намсараевай нйаруулһан үльгэр: а) "Аламжа Мэргэн" б) "Хараасгай Мэргэн" в) "Үбгэн Жэбжээнэй"
10. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ бэшэһэн зохёолынь: а) "Нэгэтэ һүни" б) "Үүрэй толон" в) "Тайшаагай ташуур"
11. "Тайшаагай ташуур"- а) комеди б) драма в) угай бэшэг
12. Уран зохёолшо хэнэй бэшэһэн угай бэшэгүүдые шудалааб? а) Ц. Сахаровай б) В. Юмсуновай в) Ю. Ломбоцыреновай
13. Хориин 11 эсэгэнэрэй отог зоной нэрэнүүдые тооложо бэшэгты
14. Гулваанарай тайшаада бариһан хүндэ: а) Тараг б) Табагтай мяхан в) Теелэй
15. Николай хаанай Ринчин-Доржо Дымбыловтэ хүртөөһэн хэргэм: а) Ахалагша тайшаа б) Хасагай атаман в) Есаул
16. Гүрэмбэ лама тайшаа ноёной хатанда хэн гэжэ ханданаб? а) Хатан абгай б) Хатан эгэшэ в) Хатан Долгор
17. Тайшаа ноён Гүрэмбэ ламые юун гэжэ нэрлэбэб? а) мэхэтэй үнэгэн б) шарахан холонго в) хара нохой
18. Хатан Долгорой түрэн нютаг: а) Түгнын хоймор б) Агын тала в) Хэжэнгын гол
19. Ноёной нохойн хүл хуха сохиһон хүбүүнэй нэрэ: а) Сонинпол б) Зата в) Сэмпил
20. Хориин Дүүмэ шатааһан зоной нэгэн: а) Сэмпил б) Гоншог в) Дэбэр
21. "... хэн таниие үгытэй болгоо юм? Үгытэйдэе найража, дураараа ябаха һанаатай гүт? Үтэр минии урда һүгэдэгты! Мүнее танай урда хэн байнаб? Танай урда Хориин 11 эсэгын ахалагша тайшаа" Энэ хэнэй үгэнүүд бэ?
22. Хэн эдэ үгэнүүдые хэлэнэб, ямар үедэ? "Хэзээ нэгэтэ үгытэй ядуу зондо жаргаха саг ерэхэ юм!...Таанар тэрэ сагые угтуулан хаража. Бодожо, оролдожо ябагты. Худал юумые хойшонь татагты, үнэн юумые еедэнь үргэгты"
23. "Тайшаагай ташуур" зүжэгэй түрүүшын режиссер (декабрь 1945 оной) а) Ф.Сахиров б) В. Халматов в) В.Кондратьев
24. В.Кондратьевай найруулһан "Тайшаагай ташуур" зүжэгэй гол нюурнуудые хэд бэлигтэй артистнар нааданаб?

Ж.Тумунов "Нойрһоо һэриһэн тала"

1. Ж.Тумуновай түрэн нютаг: а) Агын округой Догой нютаг б) Сагаан-Шулуутай в) Табтаанай
2. Республикымнай аймагууд соо эгээн түрүүшын пионернүүдэй байшангай баригдаһан газар: а) Хори б) Ярууна в) Загарй
3. Ж.Тумуновай түрүүшын пьесэ: а) "Хилэ дээрэ" б) "Шоолой" в) "Сэсэгмаа"
4. Дайнай һүүлдэхи Чехославакида бэшэгдэһэн рассказынь: а) "Эсэгэ хүбүүн хоёр" б) "Веда" в) "Талын бүргэд"

5. Дэлгэрэй нүхэр хүбүүн: а) Базар б) Пунсок в) Гомбо
6. Хоёр нүхэдэй баян Шодоной адуу хараһан газар: а) Алхана б) Дульдарга в) Ара-Элеэ
7. Дэлгэртэ Сэсэгмаагаа бодхожо абаашахадань хэн туһалааб? а) Янжима б) Рэгзэд в) Тамжад
8. Ямар мүрэнэй эрьедэ Дэлгэр Базар нүхэрес абаржа, Табхаевай отрядта абаха мүрес хаагдааб? а) Онон б) Энгидэй в) Хёлго
9. Табхайн Дугарай эсэгэтэйн уулзажа, "энээнэйш тархида яашье үзэг орохогүй" гэжэ хэлэһэн хүн: а) Жүгдэр б) Доржо үбгэн в) Тохото
10. Партизанска отрядтай комиссар: а) Анатолий Петров б) Нима Бороев в) Пунсок
11. Партизануудай командир А.Петровтой уулзаха пароль: а) "Алхана" б) "Һэбьез" в) "Халхин"
12. Табхаев Тохотындо орожо ерэхэдээ, ямар буу зэбсэгтэй ябанаб? а) ташуур буу б) винтовко в) оодон шара
13. Нимын хойноһоо адаглажа, Табхайн Дугарта дуулгажа байха хүн: а) Тохото б) Гомбо в) Шодон
14. Доржын Дэлгэрэй хадам баабай: а) Нима б) Дамба в) Ошор
15. Партизануудаар барисаатай хамниган хүн: а) Данзан б) Дамба в) Дампил
16. Ононой партизануудай командир: а) Петров б) Шилов в) Шитров
17. Шэтэ хэдэн тээһээ түригдэжэ, большевигүүд городоо орхижо, партизан дайнда ороһон байна...Городой ханха зайдан үйлсэнүүдтэ тон түрүүлһэн хэд бии болооб? а) Семеновтон б) Япон солдадууд в) Чехууд
18. Атаман Семенов юундэ хуугаад, городые эрьезэ үзэс хэм? а) мориндо б) машинада в) броневигтэ
19. Атаман Семеновой хэлээшээр "нүүдэлшэн, ород большевигүүдтэ мэхэлэгдэһэн, зэрлигшээшэһэн хүн": а) Дэлгэр б) Нима в) Пунсок
20. Тус роман хэды ондо хэблэлдэ гараһан бэ? а) 1945 б) 1949 в) 1959

Н.Балдано «Энхэ- Булад баатар»

- 1.Н.Балданогой үхибүүн ябахандаа золгодог байһан нютагайн үльгэршэн а) П.Петров б) Нима Образцов в) Цырен Зодбоев
- 2.Ямар ара нэрэ доро Н.Балдано түрүүшынгээ зүжэг бэшээ хэм? а) Сэлгээ Сарьдаг б) Мүнхэ Сарьдаг в) Будамшуу
- 3.Буряад-Монголой драмтеатрай табиһан түрүүшын пьесэ, Н.Балданогой Зохёһон: а) "Нюдарган" б) "Таһалдал" в) "Дүлэн"
- 4."Гэсэрэй" аялгаар Н.Балданогой бэшэһэн баледэй либреттэ: а) "Гэсэр – арадай баатар" б) "Газарай хүбүүн" в) "Поющие стрелы Гэсэра"
- 5.«Энхэ-Булад баатар» - буряадай түрүүшын а) драма б) драматическа поэмэ в) оперо
- 6.Энхэ-Булад баатарай прототип: а) Сэрэн-Галдан б) Бабжа-Барас баатар в) Шоно баатар
- 7.«Энхэ-Булад баатар» ямар аман зохёолой аялгаар бэшэгдэһэн бэ? а) үльгэрэй б) түүхэлһэн хеереснэй в) домогой
- 8.Буумал хаанай мүнгэн хэлмэ юун болоноб? а) түшэг б) хүлдэ в) зэбсэг 9."Хаража шадангүй хүлдыетнай харата дайсанда алдабалби,"-гэжэ Буумал хаанда хэлэгшэ: а) харуулшан б) Шуумар баатар в) ахалагша һахюул
- 10.Буумал хаан Энхэ-Булад баатарые яжа хэһээгээб? а) нюргын сохёо б) далын хухалаа в) далын мэнгээрһэ тануулаа
- 11.Энхэ-Булад баатарай түрэхэн эсэгэ: а) Буумал хаан б) Хэшэгтэ дархан в) Солбон баатар
- 12.Шаралдай хаанай эльгээһэн номо һаадагуудые Энхэ-Булад баатар юун гэжэ тайлбарлинаб? а) бэлэг б) мэндын тэмдэг в) дайнай уряа
- 13.Хаанай ордон: а) асари б) байшан в) Ехэ Гэр
- 14.Энхэ-Булад баатар хааниие хэн гээшэш гэнэб? а) хаан-баабай б) хаан-наран в) хаан-могой

15. "Энхэ-Булад" оперын хүгжэм найруулагша композитор: а) Тихон Хренников б) Михаил Фролов в) Бау Ямпиров

16. Арюун-Гоохон хада дээгүүр мандаһан наранда хандажа юу эринэб?

а) аза талаан б) найхан дура в) зол жаргал

17. Эрхэ-Мэргэнэй номонһоо Энхэ-Булад баатарые хэн абарнаб?

а) Солбон баатар б) Шуумар баатар в) Арюун-Гоохон

18. Арад зон Энхэ-Булад баатарые хүндэлжэ, юун дээрэ һуулганаб?

а) сагаан олбог дээрэ б) хаан шэрээдэ в) сагаан хурьган тохон дээрэ

19. Оперын үгэнүүдые юун гэдэг бэ?

а) ариоза б) либреттэ в) опереттэ

20. "Энхэ-Булад баатар" ямар түлэбэй зохёол бэ?

а) драмын б) прозын в) шүлэгэй

Ж.Балданжабон "Сэнхир хаданууд"

1. Ж.Балданжабоной түрэхэн нютаг:

а) Агын округой Зүдхэли нютаг б) Сагаан-Шулуутай в) Баруун Хужартай

2. уран зохёолшые хуушан монгол үзэгтэ һургаһан хүн:

а) Гомбын Бобоншы б) Хэшэгтэ нагаса в) Бадлын Дагба

3. Ж.Балданжабоной түрүүшын рассказ:

а) "Аша хүбүүн" б) "Бүргэд" в) "Хурын бурхан"

4. Арадай аман зохёолой үндэһэн дээрэ бэшэһэн зохёолынь:

а) "Бабжа-Барас баатар" б) "Баатарай зам" в) "Бүргэд"

5. Үхибүүдтэ бэшэһэн зохёолынь:

а) "Алханын нюусанууд" б) "Бүргэд" в) "Сэнхир хаданууд"

6. Ж.Балданжабоной "Сэнхир хаданууд" роман анхан ямар нэрэтэйгээр гараһан бэ?

а) "Хаданууд" б) "Дабаан" в) "Бэлшэр"

7. Даржаагай Нарһата тосхонһоо гэртээ асарһан басаганай нэрэ:

а) Валя б) Верка в) Балжан

8. Бэлшэрэй бригадын ахалагша хонишон:

а) Балжан б) Сада в) Хорло

9. Даржаа таһархай платитай., хүл нюсэгэн басаганда юу һарбайгааб?

а) үндэгэ б) шэлтэй һү в) зүһэм хилээмэ

10. Парторг Жаргал Базаровтай харгыдань ушарһан залуушуул тэрэниие хэн гэнэб?

а) аха нүхэр б) парторг в) хүмүүжүүлэгшэ

11. Цэлхэй Цыреновичэй пенсидэ гаргахаяа хүсэдэг хонишон:

а) Сада б) Даржаа в) Дарма

12. Эдэ үгэнүүд хэн тухайб? ...бага байхадаа, зантагар томо толгойтой юм һэн, гурбатай болотороо хэлэндэ ороогүй ябаһан юм гэжэ үбгэд хүгшэд хеэрэлдэдэг"

а) Даржаа б) Суранзан в) Сада

13. Клубые даагша: а) Аюр б) Батажаргал в) Цэпэл

14. Маюуза- а) һандай дээрэхи шэрдэг б) мориной зэмсэг в) эмээл дээрэхи һуудал

15. Даржаа үбгэнэй бригадада хурьга абалсадаг хүбүүн: а) Суранзан б) Женька в)

Батажаргал

16. Хорлын инаг хүбүүн:

а) Уржэн б) Батажаргал в) Аюр

17. Цэпэл Черниновэй мэргэжэл:

а) ветеринар б) зоотехник в) агроном

18. Гологдоһон хурьга ямар аргаар эхэ хониндонь табижа хүхүүлнэб?

а) тээгэлжэ б) угжажа в) аргадажа

19. Жаргал Базаров хаана хүдэлжэ байһанаа ерээб?

а) ондоо колхоздо б) Хилгэндын рудниктэ в) Нарһатада

20. Уран зохёолшо Суранзанай сэбэрые зураглахадаа, юунтэй жэшэнэб?

а) улаан нарантай б) залуухан хуһантай в) хюрууда сохигдоһон зэрлиг жэмэстэй